

Kmetijski list

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Naročnina:	
celoletno	Din 20—
pololetno	Din 10—
četrtletno	Din 5—
posamezen številka	Din 1—

**Kmet pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!**

Inserati:	
mali oglasi do 9 petih vrst	à Din 1—50
večji inserati od 10 petih vrst naprej	à Din 2—
notice, izjave, poslano, reklame petih vrst	à Din 3—

Uredništvo in upravništvo lista je v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, v hiši „Ekonom“.

Za pravice Slovenije!

Učinkovit govor tov. Pucelja.

Razkrinkani in poparjeni klerikalci. — Blamaža klerikalnega poslanca Kremžarja. — Laži „Slovenca“.

Kako treba zagovarjati koristi svojih volilcev je na lep način pokazal tov. Pucelj, ko je povzel besedo in debati o naknadnih kreditih. Ostro in odločno je nastopil proti zapostavljanju Slovenije in z resno besedo je opomnil mogotce, da prenehajo s svojim postopanjem, ki bo rodilo za vso državo usodepolne posledice. Brezobzirno pa je tovariš Pucelj razkrinkal tudi hinavsko politiko naših klerikalcev, ki so bili tako v živo zadeti, da so hoteli z medklici in krikom onemogočiti tov. Pucelju govor. Pa so se pošteno uredili. Svojo lezo so nato ohladili v »Slovenca«, in se prav po klerikalno zlagali. Da bo njih laž pribita, prinašamo Puceljev govor dobesedno po stenografskem zapisniku z vsemi klerikalnimi medklici, ki so jih stenografi zabeležili. Tov. Pucelj je govoril sledeče:

»Gospoda! Odkrito moram povedati, da sem z velikim zanimanjem prečital zakon o naknadnih kreditih za leto 1922-23. Z velikim zanimanjem zaradi tega, ker smo s proračunom za to leto po velik večini vsi mi, ki smo proračun sestavljali nezadovoljni in morda bolj ko gospodje iz tedanjih opozicijskih skupin. Ta zakonski predlog pa ni v bistvu nič drugo, ko dopolnitev tega, kar smo pri donšanju proračuna zagrešili. Spominjam se zelo dobro, koliko črtanja je bilo tedaj v vseh proračunih, najprej v sekcijah in komisijah, pa potem v finančnem ministristvu, nato v ministrskem svetu in nakonec v finančnem odboru. Nekatere postavke pa je celo črtal tedanji proračunski poročevalec g. Slavko Sečerov. Med tem pa je draginja življenjskih potrebščin in živalske krme tako napredovala, da je postal proračun nezadosten že v onem trenutku, ko je bil sprejet. Z drugimi besedami: Tako po sprejemu proračuna je bilo jasno, da ga bo treba skoraj popraviti. Zato je tudi razumljivo moje zanimanje za njegove popravke.

Na žalost pa sem se, gospoda, takoj prepiral, da ima dopolnjevanje slabega proračuna, ki smo ga dali tedanji koalicijski vladi, one iste znake naše splošne bolezni, ki jih imajo tudi vsa naša dosežanja dela.

Proti partizanstvu.

Gospoda moja! Rak rana našega javnega življenja je ono veliko partizanstvo, ki ga srečamo pri vsakem koraku. To partizanstvo je zlo, ki ubija našo mlado državo in ono je glavni vzrok, da so naše gospodarske prilike neurejene in da je v naši, po naravi tako bogati zemlji, toliko milijonov nezadovoljnih. To partizanstvo je bilo v glavnem vzrok, da je bil naš prvotni proračun slabo sestavljen in ono je vzrok, da so tudi dopolnitve, ki jih imamo pred seboj kot zakonski predlog o naknadnih in izrednih kreditih za l. 1922/23, mnogo hujše kakor pa je proračun sam. To se ne vidi samo iz zakonskega predloga samega in iz vse kritike opozicije, temveč to dokazuje tudi obnašanje današnje vladne večine.

Obračun s klerikalci.

Več ko polovica zahtevane vsote je že potrošena in to v velikem delu, posredno ali neposredno v partizanske svrhe in ko sem moral to tu konstatirati, mi je bilo zelo težko, da se je v tej hiši priznala temu vladnemu predlogu najnost in to baš od strani kolegov iz klerikalne stranke, ker povdarjajo ti vedno, da so samo oni zakoniti zastopniki Slovenije. (Franc Kremžar: »Zakaj niste demisijski. Vi hočete oprati zamorca.«)

G. Kremžar pravi, da hočem oprati svojega zamorca in ta medklic je storil baš v trenutku, ko sem vrgel klerikalni gospodi očitek, da ne morem razumeti, zakaj da glasujejo za najnost tega zakonskega predloga, ker se, kolikor se jaz spominjam, v prav nobenem parlamentu ne glasuje za najnost zakona, ki se ga noče sprejeti. Toda gospoda so to storila in sedaj pravijo, da čutim jaz potrebo prati svojega zamorca. Gospoda! Moram vprašati: Na kateri strani pa je ta zamorec? Kdo je tisti, ki ga mora prati? (Franc Kremžar: »Vi ga morate prati za svoje proračune, ker ste odgovorni.«) Niti tega ne razumem. Ravno tu sem dejal, da smo bili že tedaj, ko smo bili v koalicijski vladi, bolj nezadovoljni s proračunom, kakor pa opozicija sama. In razložil sem tudi vzroke, zakaj da smo bili nezadovoljni. (Kremžar: »V Ljubljani ste obljubovali, da se bo davek izenačil in stranka je sklenila, da se mora to izvršiti.«) In to nam je bilo obljubljeno in mi smo stivali kot pogoj našega vstopa v vlado, da se davek v vsej državi izenači. Zakaj se to dosedaj še ni izvršilo, ne vem. (Kremžar: »Bili ste v vladi.«) Pa i vi ste bili v vladi in kakor izgleda po vašem glasovanju ste tudi sedaj napol v vladi. (Ugovori.) Da, tako izgleda, gospoda, ker drugače ne razumem, da glasujete za najnost zakona, proti kateremu vodite opozicijo. To drži. Če zahteva potreba dežele tako, zakaj ne glasujete za ta predlog?

Ne morem razumeti te Vaše neologičnosti. Ne morem razumeti, zakaj se jezite. Če mislite, da boste prihodnjic še bolj zmagali in da boste moj vstop v to hišo onemogočili, potem se morate veseliti, ne pa se jeziti. Morate biti veseli, ker verjetno je, da vam bo to tudi uspelo. (Smeh.)

Tudi tam preko so slabe tradicije.

Gospodje poslanci! Poleg škodljivega partizanstva more se opaziti v predlogu še nekaj, kar me še bolj boli in kar je treba še nujnejše ozdraviti.

V svojem govoru, ki ga je imel tu naš spoštovani predsednik vlade g. Pašič, je navel nekatere lepe strani in dejal: da motijo naše narodno in državno edinstvo neke posebne tradicije, tradicije, ki niso nikle v naših slovenskih dušah, temveč nam jih je vsilila tuja duša s svojo šolo in cerkvijo. Moj kolega, narodni poslanec g. dr. Kulovec je takoj čutil potrebo, da brani tradicije, ki nam jih je naprtila tuja cerkev in v tej obrambi je šel celo tako daleč, da je izkvaril zgodovinska dejstva in nazval to cerkev kot našo narodno cerkev; v pogledu tradicij pa, ki nam jih je naprtila tuja duša potom svojih šol, pa ni niti najmanje protestiral, čeprav sem ga jaz z medklicem opozoril na to okoliščino. Smatram zato, da se v tem oziru strinjam i z menoj i z g. Pašičem. (Kremžar: »Potem bi bilo treba govoriti cel dan.«) Toda če priznavamo mi Slovenci, jaz popolnoma, g. Kulovec pa deloma, z gospodom Pašičem te tradicije, potem dovolite, da tudi na Vaši strani poiščem one škodljive in slabe tradicije, ki verjetno niso nikle v vaših dušah, temveč so vam naprjene za časa turškega suženjstva in ki danes, v dobi partizanstva najbolj motijo naše državo in narodno ujediničenje. Te tradicije, gospodje poslanci, so prišle s strani današnje vladne večine tudi v današnji predlog zakona o naknadnih in izrednih

kreditih. Te slabe tradicije vidimo tudi ob toliko drugih prilikah.

Proti zapostavljanju Slovenije!

Gospodje narodni poslanci! Da vas predolgo ne zadržujem, bom navedel en sam slučaj. Gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani je zahtevalo naknadni kredit vsled slabega proračuna, v skupnem znesku 6,444,000 dinarjev in to vsled tega, ker se je, kakor sem že pojasnil, v rednem proračunu do malega skoraj vse črtalo. Mi smo imeli v Sloveniji precej dobre ceste in za vzdrževanje teh cest, za katere plačujemo Slovenci poseben davek, je zahtevalo gradbeno ravnateljstvo 3,000,000 dinarjev od v predlogu navedene vsote. Toda od vsega, kar je zahtevalo gradbeno ravnateljstvo v Ljubljani ni prišlo v ta predlog niti prebite pare.

Gospoda! V naknadnih in izrednih kreditih vidim, da zahteva minister za gradbe za Srbijo 21,800,000 dinarjev, za Bosno 6,327,000, za Dalmacijo 2,000,000, za Hrvasko 3,637 tisoč, za Vojvodino 360,000 dinarjev. Gospoda, če stoji stvar tako, da zahteva on skupno 34,000,000, pa v tej svoti

ni za Slovenijo prebite pare

določene, potem mislim, gospoda, da moram reči, da prihaja to od onih slabih tradicij, od katerih se morate osvoboditi tudi vi! Če se pa ne osvobodite, tedaj bo vedno obstojal i federalizem i avtonomizem i republikanizem, tedaj bo nezadovoljstvo in mislim, da bi s takim ravnanjem bolj ovirali državno in narodno ujediničenje kakor pa ta gospoda tukaj, ki zahteva tu federalizem in avtonomijo. (Krik in medklici od g. poslancev iz Slovenije.)

Stvarni popravek.

V smislu § 19. tiskovnega zakona blagovolite priobčiti z ozirom na članek »Zadružna zveza« na prvi strani 34. številke Vašega lista od 13. junija 1923 sledeči stvarni popravek:

Ni res, da je na občnem zboru Zadružne zveze posestnik Borc iz Kamniškega okraja očital, da ni dobila njegova zadruga kljub garancijskemu pismu 17 posestnikov naprosenega kredita v znesku 2 milijonov kron, da pa je dobila klerikalna kapitalistična družba takoj drugi dan nato posojilo v znesku 2 milijonov kron, pa če prav je za posojilo jamčila samo družba kot taka. To pa zato, ker je eden glavnih funkcionarjev kapitalistične družbe prof. Remec, ki je podpredsednik Zadružne zveze; res pa je, da ni niti naslednji dan niti sploh kdaj v zadnjem času dobila nobena kapitalistična družba od Zadružne zveze posojila v

To sem jaz konstatiral in zato sem se priglasił za besedo, ker je ravno proračun gradbenega ministristva najeklatantnejši dokaz o onih slabih tradicijah, o katerih sem govoril.

Ne priglašam se za besedo, da bi govoril skozi okno, da bi delal tako, kakor vi, ki govorite, da ste opozicijski in ki bi hoteli lepo in mehko, z rokavicami, pogledati vsakega ministra, češ dober, fin človek je, temveč jaz rečem: nočem žaliti, toda ministristvo je slabo. Pravim: ministristvo je dobro, toda minister, naj oprostí prijatelj Nikola, ki je tako briskiral Slovenijo, da ni določil za Slovenijo niti prebite pare, tak minister je v mojih očeh slab. Zahtevam, da se to v bodoče popravi in da se odstrani vse to, kar je vzrok nezadovoljstva in kar ovira naše državno in narodno življenje in s tem končam.

„Slovenčeva“ laž.

Po stenografskem zapisniku smo priobčili Puceljev govor. »Slovenec«, glasilo katoliške inteligence, »Slovenec«, list, ki ga pišejo in izdajajo duhovniki, pa je poročal o Puceljevem govoru sledeče:

»Za Stanovnikom dobi besedo poslanec Pucelj. Namesto stvarnega govora in odločnega nastopa za interese Slovenije je divje napadal SLS in njene poslance in porogljivo vpraševal, zakaj so glasovali za najnost tega zakonodajnega predloga. Ves čas njegovega govora so ga poslanci Jugoslovanskega kluba tako motili z medklici, da Pucelj končno ni več vedel ne naprej ne nazaj.«

Laž je tako gorostasna in tako podla, da je vsak komentor odveč.

Svetujemo pa tovarišem, da si ogledajo duhovite medklice gospoda Kremžarja. Če imajo klerikalci take zastopnike, potem pač ni čudo, da so nam prinesli samo nove davke, težka vojaška bremena in pa tlako. Pomnil bo slovenski narod še dan 18. marca!

znej srečala sramežljivost ali kak drug račun, pa so prvotno zadržanje premenili. Ali so se bili zaračunali ali pa ne vedo kaj delajo?

Vsekakor je žalostna resnica, da so dali današnji vladi s svojo politiko poguma in poleta, da je pričela z obdavljenjem kmetijskega in podeželskega prebivalstva, o čemur so radikalni sicer dolgo fantazirali, ali v koalicijski vladi izvršiti niso mogli vsled odpora drugih strank.

Klerikalci pa so jim višli s svojim ponašanjem korajže in tako je pričelo deževati blagoslova, kakor so si ga volilci izprosili 18. marca.

Za vrtoglavi enomilijardni dvestomilijonskim izrednim kreditom je prišlo danes še novo veselje. G. minister financ je predložil dvanajstine za mesec julij, avgust in september in v ta finančni zakon je unesel stvari, ki morajo, ako bi trajale delj časa, Slovenijo popolnoma na beraško palico spraviti. Zaradi krivičnega davčnega sistema, ki ga g. Korošec ni poskušal odpraviti, ko je imel moč in čas, morajo določbe člena 15. o budž. dvanajstina za mesec julij, avgust in september slovenskega davkoplačevalca upropasti.

Točka 15. glasi doslovno:

»Za 1923. leto nalaga se začasno izredna davčna doklada na skupno vsoto neposrednih državnih davkov in doklad.

Izredne doklade znašajo:

a. Pri vseh vrstah davka na zemljišče, (izvzet je samo davek na mestna stavbišča, vrte in grede v Srbiji in Crni gori) po pet dinarjev od vsakega dosedanjega dinarja bodisi davka ali doklada.

b) Pri vseh drugih oblikah neposrednih davkov pa se zvišajo na novo davki za 30 odstotkov dosedanje višine.

Od teh določb so v Sloveniji izvzete samo sanitetne in šolske doklade.

Torej zemljiški davek bo z letošnjim letom šestkrat tako velik, kakor je bil doslej in tudi doklade bodo šestkrat tolikšne. Vsi drugi davki se vrhu tega povišajo še za 30 odstotkov.

S tem činom je sedanja vlada podpirana od naših klerikalcev pokazala zlasti veliko in ljubeče srce do kmetijskega ljudstva. Poleg obdačenja v denarju pa ima še drugo določbo; vsakoletno 14 dnevnih tlako pri popravljanju potov in cest, kjer bo zopet kmet s vprežno živino primoran nositi glavno breme.

Če k vsem tem dobrinam prištejemo še novi vojaški zakon s strašnimi trdotami za kmetijski stan, potem smo blagoslova od 18. marca lahko veseli in navdušeni volilci bodo še bridko preklinjali zmago. Močno je namreč dvomiti, da je slov. kmet želel imeti za poslance take ljudi, ki bi sedanji vladi za njena strašna bremena v zahvalo glasovali nujnost in s tem za zaupanje.

Vprašljivo je tudi, kako bodo tako kmetom sovražno postopanje radikalne gospode opravičevali različni »Slovanec« a la Jurkovič et comp. bella, ki se jim je tako mudilo iz stanovske kmetijske stranke k radikalni gospodi.

I. P.

Kje je denar?

Vprašamo drugič, ker ves Ezeles molči.

Med vojno, ko se je vse kmetjsko ljudstvo pritoževalo čez oduševstvo v vnovčevalnici živine, je nekdo vprašal pokojnega Lampeta, če bodo vendar enkrat že zvišali ceno živini. Lampe je odgovoril: »Ne moremo še sedaj. Ustanovili bomo zavarovalnico za živino. Ta pa stane veliko denarja. Zato nabiramo sedaj iz dobička od živinske kupčije poseben fond, s katerim bomo ustanovili živinske zavarovalnice. Do danes imamo v ta namen nabranih že 2 in pol milijona K. Do konca vojne pa bo fond sigurno narastel na 5 milijonov.«

Blagoslov 18. marca se bliža.

Obljube klerikalcev pred volitvami so znane in še v živem spominu. Mnogo bolj žive v spominu volilcev, nego je to danes prijetno onim, ki so te obljube delali.

18. marec je pokazal, da v naši državi klerikalizem nima bodočnosti. Samo na mali slovenski oazi se mu je posrečilo, da je utekel za mamljivo frazo pokrajinskega separatizma in da se je s pomočjo kanibalskih laži in uprav angeljskih obljub rešil še za nekaj časa.

Obljube, ki jih je siral, so mu pripomogle do tako sijajne večine, kakor je ni primere v zgodovini. S tako sijajno večino pa bi morala danes ta stranka izpolniti vse obljube, ki jih je delala, če so te obljube bile resne in če je resna stranka, ki je obljube delala. To je povedal takoj po volitvah dr. Šusteršič in to nesporno stoji.

Danes pa se bližamo že h koncu četrtega meseca po tej sijajni zmagi, a o izpolnitvi obljub nobenega sledu.

Dria je sicer klerikalna delegacija z sedanjio vladino večino čez drn in strn, glasovala za njo iz in brez potrebe ter se zaletela celo tako daleč, da je glasovala celo za najnost izrednih in dodatnih kreditov v znesku ene milijarde in dve sto milijonov dinarjev, da si ne more živu duša v parlamentu razumeti, zakaj in odkod to podpiranje in glasovanje za vlado, ko ista vlada v teh izrednih kreditih Slovenijo tako zapostavlja, da n. pr. od te velikanske vsote kakor pri ministristvu javnih del ne privoščí Sloveniji niti fička.

Glasilo gospoda Korošca, mariborska »Straža« je to nesmislicno hotela opravičevati s tem, da je čvekala nekaj o invalidih in sirotah in o nižjem uslužbenstvu. A to zopet ne stoji, ker jih je po-

Vojna je minila, toda živinske zavarovalnice ni, fonda za ustanovitev zavarovalnice pa tudi — ni!

Vprašamo zato g. prelata Kalana, ki je po preobratu prevzel poverništvo za kmetijstvo, kaj mu je znane- ga o tem denarju?

Kje je ta denar?
V kakšne namene se je porabil ta denar?

Železniška zveza Slovenije z morjem.

Temelj lepši bodočnosti in gospodarski neodvisnosti naše ožje domovine je bil položen dne 22. julija 1922, ko je bila gradnja žel. zveze Slovenije z morjem, — kakor je bila zasnovana od naših domačih žel. strokovnjakov — uzakonjena po težkem boju naših tovarišev ob priliki sprejetja zakona o drž. znanjem posojilu (takozvanem ameriškem posojilu).

Na podlagi tega zakona, ki bi lahko nazvali Pucljevega zakona, je železniško ministrstvo, odnosno ravnateljstvo za gradnje novih železnic ustanovilo v Ljubljani v mesecu februarju t. l. Sekcijo za trasiranje novih železnic v Sloveniji, ki ima, pod vodstvom g. inž. R. Kavčiča, nalog izstrasirati žel. proge: iz Kočevja in Črnomelja preko Lukovdola do postoječe proge Zagreb-Sušak (v bližini postaje Vrbovsko) ter iz St. Janža na Dol. — v Sevnico.

Po preteku par mesecev trajajočega sekcijskega delovanja v pisarni in v terenu (v kraju), nam je danes že možno objaviti definitivni potek proge v podrobnem.

Iz postoječe žel. postaje Kočevje teče nova proga bolj po sredi Kočevske doline do km 8, kjer leži postaja Mozelj, približno v sredini med Gornjim Mozljem in Črnim potokom ob kolovozni poti v bližini deželne ceste. Žel. postaja Mozelj je središče za bližnje vasi: Rajndol, Gornji in Spodnji Mozelj, Črni potok, Zajčji vrh, Livold ter velike važnosti za občine: Novi Lazji, Kočevska reka, Koče, Gotenica itd. — Od postaje Mozelj se dviga proga s povprečnim 11 ‰ (tisočnim vzponom) in drži južno pod Rajndolom, potem preide na severno stran deželne ceste ter privozi blizu vasi Rimsko v postajo Knežja lipa (okoli 16 km). — Zapustivši to postajo proda trasa (proga) sedlo med kočevsko in Poljansko dolino z 1500 m dolgim predorom. Vhod predora leži na koti (višini) 545 in blizu kapelice ob deželni cesti, odkoder začne proga padati z 19 ‰. Pri izhodu iz predora se nudi potnikom krasen razgled na Poljansko dolino, kakor tudi na hribovje onstran Kolpe. Iz predora krene proga severno nad vasio Zaderc na vzhodno pobočje poljanske doline in pride pri km 22 v postajo Čeplje. Ta postaja leži blizu kote 490 ob deželni cesti ter je izhodišče za občine: Koprivnik, Nemška loka, Čeplje in Dolenja Podgora. — Dalje pada trasa z 25 ‰ do postaje Stari trg ob Kolpi (27 km); ta postaja leži vzhodno Galgove gorice. — Za postajo Stari trg preide proga na pobočje Kolske doline in se odpre mikaven pogled na globoko v dolini tekočo zeleno vodo in ob njej strmo padajoče bregove. Na pobočju nad vasio Spodnje Radence se nahaja pri km 32 postaja Radence. Pred to postajo neba padec 25 ‰, za postajo premosti trasa reko Kolpo. — Onkraj mostu se začneja proga vzpenjati z 16 ‰ po desnem bregu Kolpe. Nasproti vasi Špeharje zapusti proga Kolsko dolino in zavije proti jugu ter pride pri km 38 v postajo Lukovdol. Tik za postajo, ki leži na nasipu iz predorovega materiala, stopi proga v 4900 m dolg predor Lovnik, ki konča v dolni Dobri, približno 2 kilometra severno postoječe postaje Vrbovsko na žel. progi Zagreb-Sušak. Kratko od izhoda predora se snide nova proga z imenovano postoječo žel. na novi postaji Vrbovsko sever. — Dolžina cele proge Kočevje-Stari trg-Lukovdol-Vrbovsko sever meri 44 km.

Iz postoječe postaje Črnomelj zavije trasa pri Vojni vasi proti jugu, premosti Lahinjo, drži potem vodoravno po kraški planoti skozi postajici Butoraj in Belčivrh v postajo Vinica (km 16), ki leži v kotu med cestama v Črnomelju in Sinji vrh. — Zapustivši Vinico teče proga v minimalnem vzponu mimo vasi Učakovce ter premosti Kolpo pri Zdihovem. Onstran mostu tik pri tem selu se nahaja postajališče Zdihovo, katero leži ob splošno znani, veliki Lujzini cesti. — Pri Zdihovem začneja vzpon 16 ‰. Pri km 24 privozimo v postajo Severin na Kupi, odkoder drži proga naprej na južnem pobočju kolske doline v skupno postajo Lukovdol. — Dolžina proge Črnomelj-Vinica-Lukovdol meri 30 km.

Kakor zgoraj omenjeno ima ljubljanska sekcija za trasiranje novih železnic obonem nalog izdelati podroben načrt proge St. Janž na Dol-Sevnica. — Trasiranje glavnega poteka te trase je že končano, sedaj se med drugim še proučuje varianta za začetno posta-

jo Tržišče, kakor tudi način zveze pri Sevnici in sicer take, da se ustvari istočasen direktan spoj v smeri Zidanmosta in Zagreb, ne da bi bili primorani v eni teh smeri obračati vlake.

Smer Zidanmost-Sevnica-St. Janž-Trehnje-Novomesto-Črnomelj-Lukovdol-Vrbovsko sever je glavna smer te nove zveze, ker na tak način ne dobi samo Kranjska, ampak tudi vsa Štajerska od inozemstva neodvisno zvezo z našimi jadranskimi lukami.

Ker je izplačilo drugega obroka ameriškanskega posojila v znesku 10 milijonov dolarjev pred durmi, se približujejo te žel. zveze v Sloveniji zopet za dober korak svojemu uresničenju. Z ozirom na to pa, ker je zadeva naših novih železnic do danes že tako daleč dozorela, da je detaljni potek vseh tras že definitivno določen, so naprošeni vsi merodajni faktorji, da zasta vse sile za pospešitev in končno uresničenje te zares živlenskovažne žel. zveze z našim morjem.

Ko so se borili naši poslanci za zvezo Slovenije z morjem, so se norčevali klerikalci iz njih in jim metali vsa mogoča polena pred noge. Vseeno so naši tovariši zmagali in železnica postaja vedno bolj realna, pa čeprav se je norčeval »Avtonomist« po 18. marcu, da se je Pucljeva železnica podrla. Toda Pucljeva železnica se ni podrla, pač pa se bo podrla avtonomija, če jo bodo zahtevali taki tički, kakor so naši klerikalci in njihov podrepnik »Avtonomist«.

Klerikalizem.

V »Slovincu« z dne 15. junija beremo, da je bila dne 14. junija v Zagrebu konferenca Radičevcev, naših klerikalcev in bosanskih muslimanov. Na seji so se razpravljala z ozirom »na notranje in zunanje dogodke vsa načelna in taktična vprašanja.« Zborovalci (Radič, Korošec Spaho) »so ugotovili, da vlada med njimi popoln sporazum v vseh vprašanjih.«

»Domoljub«, ki je glasilo Jugoslovanske Kmetijske zveze pa piše v svoji številki z dne 13. junija v članku »Politični položaj« med drugim sledeče:

»Radič je zopet napravil ogromno pogrško, da ni šel s svojimi poslanci v Belgrad... Tako se je Pašič po Radičevi milosti zopet utrdil...«

»Naši poslanci imajo vsled Radičeve neuvidevnosti težko stališče.«

V »Slov. Gospodarju« z dne 14. junija pa pravi nek »—t.« (Zebot) v članku »Nov vojaški zakon« sledeče:

»Radič, ki je ob volitvah kričavo govoril, kako bo osnoval republiko, odpravil vojaštvo, sedi še vedno v Zagrebu v svoj bogato opremljeni vili... Kakor je Radič vsled svoje zapečnatke politike kriv, da imamo velesrbsko centralistično ustavo, tako nosi zopet isti Radič glavno odgovornost, če bomo imeli vojaški zakon po srednjeveškem vzorcu.«

Kmetijska glasila obojata Radiča in ga dolžita težkih napak, gospodsko glasilo pa poroča, da je dosežen med Korošcem in Radičem popoln sporazum v vseh vprašanjih in sicer taktičnih ko tudi načelnih.

Ali bo sedaj šel Radič v Beograd?

Ali se bo Korošec pokoril volilcem, ali pa bo ubogal Radiča?

Za kaj so pravzaprav klerikalci? Da za sleparijo vedo — poštenjaki in razumni ljudje!

Belokranjske jagode ali brezsrčni kapitalisti

Znano je, da raste rdeča jagoda najrajša na posekanih tleh. Kako se jih razveselijo otroci! Ne spominjamo se, da bi bil kje kakšen kmet toliko trdosrčen, da bi branil otrokom nabirati jagode. Veliko Bukovje pri Črnomlju je do malega že »razirano«. Proti kmečki volji se je naredila preko travnikov in njiv železnica v lozo. Za oropani svet so nam vrgli nekaj grošev. Če je stopilo kmečko živinče v šumo, ki je last velike kapitalistične družbe, se je našel državni gozdarski uradnik, ki je lastnoročno privezal vola za bukev, da ni mogel niti domov. Seveda mi kmetje nismo taki kavalirji kakor so bili Francozi na Krupi...

Letos je šlo nekaj kmečkih otrok po jagode, da si zaslužijo kak dinar. Pa kaj jih je doletelo? Pet ali šest uslužbencev je pridrvelo na konjih za njimi in v kolikor jim jagod niso pobrali, so jim jih raztresli po tleh. Dve deklici sta po morali nesti jagode daleč v sredino šume, kjer prebivajo ti gospodje. To je vendar malo preveč! Vprašamo gospodarja teh šum, ali mu je znano to surovo postopanje do otrok?

Vprašamo pa tudi oblast, ali je dovoljeno maja meseca, torej v zelenem sekati les, kakor se to godi tod?

Pokrajinske vesti.

(Klerikalni poslanci in povišanje davkov.) V nedeljo, dne 17. t. m., čakam na vlak na Zidanem mostu v bližini prodajalke časopisov. Tik mene se ustavi četa okrog 20 mož flosarjev-klerikalcev »Okoninskega Novaka« iz Sv. Ksaverija v Sav. dolini. Posvetujejo se, kateri časopis naj kupijo. Končno se zedinijo, »da bodo najbolj informirani«, da kupijo »Jutro« (Bogve zakaj ne Slovenca?!). Eden, menda najbolj brihten, začne čitati iz »Jutra« okrog »strmečim« kolegom žalostno vest, da bodo zvišali zemljiški davek šestkratno itd. Tu je zavrešalo med kler. flosarji! Eden je kričal: »Tu imamo sedaj »komedijo«, pa ne avtonomijo!« Drugi je dodal: »Naše poslance bomo pognali gnoj kidat, pa bomo sami šli v Beograd« itd. Smeje sem jih vprašal, če vedo, da smo tega krivi sami in da zato nič ne godrnjamo, dokler ne pridemo k pameti, da bomo poslaši v Beograd moše iz nas samih ne pa raznih kler. parazitov in sleparjev. Moj tovariš pa se je norčeval, rekoč: »Saj so klerikalci pri tem nedolžni kot jagnje. Povišice je kriv en sam kmetijski poslanec, in sicer Puclji, ker en sam tak poslanec zaleže v Beogradu več kot 50 klerikalnih kimovcev. Zato si teh 21 kler. figuric ne more pomagati, dokler bo v Beogradu, četudi na zadnjem koščku papirja, zapisano le eno ime kakega »kmetijaca«. Tretji pa je dodal: »Eh, kaj zato, če nam zvišajo davek; bojo pa dobri Korošec zbrali zato eno sv. mašo za nas — pa smo si kvit!« Flosarji pa so dali »po svoje« duška sveti jezeli varalice in osleparjene nade. Ja, ja, gospodje klerikalni paraziti — mnogo prekamla bo prišel težak obračun vaše demagogije s tako kruto osleparjenim narodom.

(Gospodje od Celjske posojilnice) kuhajo še naprej svojo jezo in da bi si jo ohladili, iščejo rokopolis, ki je že davno zgorel. Kot blagodejen obliž za svojo jezo so si napisali v »Slov. Narodu« hladilno notico, v kateri silno hudo govore o onih, ki jim niso dovolj hvaležni. Gospodje, vse lepe besede, vsa jeza, vse stikanje po rokopolisih, o čemur bomo še govorili, nima nobene cene, kajti beg pred zadržanim zakonom ni opravičljiv v nobenem oziru. Premoženje Celjske posojilnice je moglo nastati le vsled jamstva zadružnikov. Čisto priprost zakon pa je, da kdor je nosil riziko, ta naj ima tudi dobiček. Pa drugič kaj več.

(Slobodni dom), glasilo Radiča, prinaša na uvodnem mestu silno ostro pesem proti klerikalcem in duhovnikom. Vseeno je Korošec zaveznik Radiča. Kranjska poštenost tega ne razume, pač pa klerikalci.

(Donesek k zgodovini naše inteligence.) Društvo »Ljudsko vseučilišče« v Celju šteje 16 odbornikov in namestnikov. Občnega zbora pa se je udeležilo le 9 oseb. Predavanja društva so bila vedno slabeje obiskana, dokler niso sploh izostala. Od 5 poučnih tečajev društva se je završil samo srbohrvaški, pa še v tem je padlo število udeležencev od 22 na 9. Toliko govorimo o naši slovenski kulturi, kako upravičeno, kaže navedena narobe plat med dalje.

(Najnovejša posojilnica v Mariboru) je slavno okrajno glavarstvo. Pri razpravi proti Inkretu je namreč okrajno glavarstvo potrdilo, da je posodilo 10.000 kron Inkretu kot osebi in ne kot gerentu. Kdor rabi denar za kupčije naj se zato v bodoče obrne na mariborsko okrajno glavarstvo, kjer dajejo tozadevno brezobrestna posojila. Ampak da ne bi kdo mislil, da ni pod glavarjem Lanjšičem vzoren red!

(Uboga slovenska politika.) Eden najboljših zakonov, kar jih je imela Srbija in s katerim je pred vojno prednjačila vsem državam, je bil zakon, po katerem je bilo 5 oralov kmetijske zemlje nedotakljive. Te količine zemlje ni mogel kmetu nihče zarubiti in nihče prodati in celo davkarja ni imela do te zemlje nobene pravice. Ta zakon je razširjen sedaj tudi na Slovenijo in vsi kmetje, vsi pravi pristaši kmetijske misli so ga pozdravili. »Avtonomist« pa se norčuje iz njega. Tako razume namreč »Avtonomist« kmetstvo misel.

(Ker avtonomija ne vleče več), je postal »Avtonomist« republikanec. Ker tudi to dosti ne zaleže, je pričel slepariti s kmetjsko mislijo. Tudi to mu ne bo uspelo. Kdor je za kmetjsko misel, ta ve, da se mora vse kmetjski stan združiti v enotni stanovski stranki. Kdor dela proti tej stranki in pri nas je to edino SKS, ta je proti kmetjski misli, pa če stokrat ponatiskuje roman Senoe »Za staro pravdo«.

(Prejeli.) Pod »Odgovori somišljenikom in prijateljem« ste objavili v 34. štev. Vašega cenj. lista odgovor ministra n. r. g. Puclja podružnici Slov. planinskega društva v Kranjski gori. — Blagovolite vzeti na znanje, da ta od-

govor nikakor ne zadene podpisane oddelka, ker je prejel dotično prošnjo od ministrstva dne 28. maja t. l. in jo po nalogu ministrstva poslal že dne 29. maja t. l. v izjavo okr. glavarstvu v Radovljici, ki je spis vrnilo dne 6. junija, na kar se je spis poslal dne 8. junija ministrstvu v rešitev. — Vse take zadeve se pri tuk. oddelku rešujejo vedno kar najhitreje mogoče. — Z odli. spoštovanjem šef oddelka: Sancin, s. r.

(Žetveni dopusti.) Vojni minister je odredil, toda ne na pritisk klerikalnih poslancev kakor ti lažejo, da se morajo pustiti stari vojaki, (rekruti pred dokončanjem večbe so izključeni) na žetveni dopust. Stariši naj vložijo prošnje, ki so kolka proste.

(Tobačni izdelki) se ne smejo v nobenem primeru prodajati mladini, ki še ni preokročila 17. leta. Ker je ta prepoved popolnoma umestna, naj jo vsi trafikanti tudi izvršujejo.

(Jugoslovanskega Šumarskega Udruženja — Podružnica Ljubljana) letošnji občni zbor se vrši dne 7. julija t. l. ob 9. uri v Ljubljani pri »Mraku«, Rimska cesta 6. Na dnevnem redu, ki bo objavljen v 7. številki »Šumarskega lista«, je med drugim poročilo pripravljalega odbora o dosedanjih pripravah za kongres Udruženja, ki se bo vršil v dneh od 18. do 21. avgusta t. l. v Ljubljani.

(Dol pri Ljubljani.) Nekoč smo brali silno samozavestno odgovor našega kaplana v »Domoljubcu«. Ne samo »Kmetijski list«, temveč kar vse gasilno društvo je hotel gospod kaplan spraviti v žake! svoje učenosti. Pa odgovoril mu je »Kmetijski list«, pozvalo ga je gasilno društvo, da pride s strokovno kritiko na dan, toda gospod kaplan je molčal na odgovor in na poziv. Gospod kaplan! Zakaj ste nakrat tako malobesedni? Z besedo na dan, mi čakamo.

(Radovljica.) V nedeljo, dne 1. julija t. l. se vrši tu izlet Gorenjske sokoške župe spojen s telovadnim nastopom in veliko ljudsko veselico s plesom srečolovom, streliščem itd. Vablomo vse prijatelje sokolstva, naj se te prireditve udeležijo in če le mogoče v narodnih nošah.

(Karteljevo pri Mirni peči.) Čas je tovariš urednik, da se tudi mi enkrat oglasimo, vsaj je sedaj, ob koncu šolskega leta za nas prav posebna prilika. Naši otroci bodo dovršili šolo in mi stariši smo z njimi prav zadovoljni, ker vidimo, da so se otroci v šoli res nekaj naučili. To je zasluga našega učitelja, ki je tako priljubljen pri nas vseh, da ne more biti bolj. In po vsej pravici, kajti on je mož na svojem mestu in zna skrbeti za otroke, za njihov napredek, zna pa tudi lepo občevati s stariši. — Žal samo, da ne moremo biti zadovoljni s kaplanom, ki zanemarja pouk in ki se premalo briga za učence. Naj ga ta rahel opomin spreobrne. — Karteljevski občani.

(Smrtna kosa.) V Hrastniku je umrl veleposestnik Ferdo Roš. Pokojnik je bil zelo odličen delavec na narodnem in gospodarskem polju. Bil je prvi narodni župan v Trbovljah ter več let tudi deželni poslanec v Štajerskem deželnem zboru. Tudi kmetjsko ljudstvo je izgubilo v njem zaslužnega delavca, saj je bil rajni več let predsednik podružnice Kmetijske družbe ter kot tak znatno pripomogel k procvitu podružnice. Bodi mu ohranjen časten spomin!

(Iz Artič pri Brežicah.) Povest o krščanskem usmiljenju. — V našem kraju se je minule dni dogodilo nekaj, kar jasno kaže usmiljenje nekega klerikalnega veljaka, ki je pri zadnjih skupščinskih volitvah celo kandidiral na klerikalnem programu. Dogodilo se je, da je smrtno nevarno obolela neka ubožna 5 letna deklica. Zdravniško pomoč lahko dobimo samo v eno uro oddaljenih Brežicah, zakar je potreben voznik, ki ga ubožnejši sloji težko plačajo. Družina, pri kateri je bila na hrani nevarno obolela deklica, se je zatekla na binkoštni ponedeljek k dotičnemu klerikalnemu veljaku s prošnjo, da bi dal na razpolago konja in voz proti odškodnini, da bi se smrtno nevarno boinega otroka peljali k zdravniku. Dotični katoliški mož pa se je odrezal, da nima časa. Nato je odšel ležat v travo in ležal tam celo dopoldne v senci, njegov hlapec pa je istočasno spal na vozu. Obupani mož se nato zateče k sosedu katol. moža, ki pa e naprednjak in pristaš SKS. Takoj je dal ta brezplačno na razpolago konja in voz, da se je lahko polskala zdravniška pomoč. Poteklo je nekaj dni in otroku je postajalo slabše. Bilo je zopet treba iskati pomoči. Otroka je prišla obiskat obupana mati, ki se je zopet obrnila z milo prošnjo za voz na klerikalnega veljaka. »Jaz nimam časa«, se je zopet odrezal. Tudi v tem slučaju je dal voz in konja brezplačno na razpolago nek drug naprednjak SKS. Čez par dni je deklica umrla. Ker v dotičnem kraju nihče ne izdeluje rakev, je bilo treba iti po isto v Brežice in zopet je bilo treba voznika. Zopet se žalostna mati obrne na klerikalnega veljaka, ki zopet ni imel časa. Šla je nato prositi za voz nekega drugega

posestnika naprednega mišljenja, tudi pristaša SKS. »To pa vam takoj prav rad storim«, je rekel usmiljeni mož in je izvršil to brezplačno. Ta dogodba iz našega kraja jasno kaže krščansko usmiljenost dotičnega klerikalca, ki se javno bje po svojih prsih in javno kaže svoje katoličanstvo. Katoličanstvo kazati samo z besedami, ne pa istega podpreti tudi z dejanji je ravno isto, kakor ona prilika o farizeju in cestinarju v tempiju. Naprednjak hinavščine ne pozna, ne kaže svojega katoličanstva z jezikom, ampak izvršuje mirno in tihó delo krščanskega usmiljenja. Kristus pa je nekoč dejal svojim učencem: »Bodite usmiljeni, da boste usmiljenje dosegli«. Te besede bi si naj dotični klerikalni veljalk dobro zapomnil in se po njih ravnal, drugače zelo dvomimo, da bo kljub njegovemu hiper - katoličanstvu kedaj videl nebeško kraljestvo.

(Kozje.) Ob petletnici junaške smrti mož, ki so padli v Judenburgu, kot žrtve avstrijskih krvnikov, so njim tudi pri nas v priznanje najviše žrtve plapolale zastave. Toda ne pri vseh. In sedaj smo videli, kdo je za svobodo, kdo je za državo in kdo še vedno ni premagal v sebi avstrijskega hlapčevstva. Če je le najmanjša klerikalna prireditelj, že vse zastave raz župnišča in županove hiše. Sedaj pa jih ni bilo. Sramota za tiste, ki ne časte krvi mučenikov! Ali se res ne morejo otresti skomin na one sramotne dneve, ko so dobivali križce in razne pohvale, za to, da so gnali narod v smrt za zmago njegovih krvnikov? Ali bi hoteli še več ljudskega denarja vreči v vojna posojila? Vsem tem žalostnim osebam rečemo: Če vam ni všeč svobodna Jugoslavija, pojdite tja, kamor vas vleče srce. Mi suženjskih duš res ne rabimo!

(Križevci pri Ljutomeru.) Tukašnja gasilno društvo priredi dne 15. julija t. l. svojo 30 letnico, združeno z javno tekmo ter veliko ljudsko veselico na prostem. Ker imajo gasilna društva že v svojem geslu »Bogu v čast, bližnjemu v pomoč«, izražen svoj vzvišen namen in ker tega tudi resnično udeležujejo, upamo, da bodo vsi s svojo udeležbo pripomogli k čim večjemu uspehu slavnosti. Vsa društva v okolici se naprošajo, da isti dan opuste svoje prireditve. V slučaju slabega vremena, se vrši prireditev dne 22. julija 1923.

Politične vesti.

(Notranje-politični položaj.) Razmere so se silno poostrele in zlasti mi Slovenci imamo dosti vzroka, da gledamo s skrbjo v bodočnost. Hujskarije Radiča in Korošca so jako poostrele položaj, da je med Srbi silno naraslo nagajanje, da izvrše amputacijo, da prepuste Slovence svoji usodi. Kaj bi to pomenilo za nas Slovence, si lahko misli vsakdo. Razdeljeni so bili Slovenci na tri dele. Gorenjsko, Notranjsko in del Dolenjske bi pospravila Italija, Štajersko in Posavje Avstrija, Prekmurje in del Štajerske pa Madžarska. Narodna smrt Slovencev bi bila s tem zapečatena. Toda zlo ni samo v tem. Davki v Italiji so grozni in gospodarske neprilike stokrat hujše ko v Jugoslaviji. Ne samo narodna, temveč tudi gospodarska smrt bi zadela Slovence pod Italijo. Kdor tega ne veruje, naj gre le za en teden na kmeto na Primorsko in imel bo dosti in s strahom šteli ure, kdaj se bo mogel zopet vrniti v Jugoslavijo. V Avstriji velja za kmete oddaja premoženja. Kako je od nje zadet naš kmet, to lahko povedo Korošci, ki so morali šteti milijone. In kako je na Madžarskem, kjer vlada najbolj kruto nasilje, da se celo Madžari prošili novo vlado, da jih reši Horthyjevega nasilja. Naj nihče ne misli, da slikamo hudiča na steno, ali da delamo je prazen strah. Ne, tovariši! Položaj je tako resen, da bodo še pozni rodovi kleli nas in klerikalne hujskarije, če se v zadnjem času ne spametujemo in če ne prenehamo s svojo protidržavno politiko. Poostritev položaja pa se vidi tudi iz sledečih dogodkov.

(Prepoved Radičeve skupščine.) Radič je napovedal, da bo dne 24. t. m. na velikem shodu v Zagrebu odgovoril na znani Pašičev govor. Že pred tem pa je prjebil Radič v angleških listih skrajno protidržavne članke. Dalje je hotel Radič izpremeniti svoj nedeljski shod v veliko manifestacijo za hrvaško republiko. Vlada se je z ozirom na vse to odločila, da nastopi proti Radičevem protidržavnem hujskanju in je prepovedala shod. Za dvig prepovedi se je zavzel pri Pašiču Korošec, toda njegov korak je bil brezuspešen. Nato je hotel sklicati Radič shode po zagrebških gostlinah in sicer po 84. madžarskega zborovalnega zakona. Tudi te shode je prepovedala vlada. Radičevci so sicer hoteli zborovati, toda policija jih je razgala. V neki gostlini je imel nato Radič med obedom govor, v katerem je napovedal vojno Beogradu in izjavil, da je prelom z Beogradom popoln, da je sporazum razbit. Radikalci se Radičeve grožnje seveda ne bodo ustrašili, temveč bodo proti Radiču uporabili obznanje.

(Grožnje dr. Korošca.) Ker ni hotela vlada preklicati prepovedi Radičevega štoda, je izjavil dr. Korošec, da bodo vsi klerikalni poslanci zapustili skupščino, če ne bo vlada ugodila njihovim zahtevam. Grožnja Korošca izvira iz strahu pred Radičem in volilci, Korošec se boji, da mu Radič prihodnjic ne pobera vseh mandatov. Še bolj pa se boji, da se mu izneverijo volilci, ker so se vse klerikalne obljube izkazale samo kot grda laž in še grša prevara ljudstva. Grožnje Korošca v Beogradu ne bodo ničkvale. Pač pa pomeni njihova izvršitev silno nevarnost za Slovenijo. Zapustitev skupščine s strani klerikalnih poslancev nas silno približa amputaciji. Sedaj ima dr. Korošec priložnost, da pokaže ali je v njem rodoljub ali pa strankar močnejši. Bojimo se, da slednji.

(Skupščina.) Čeprav nima vlada večine, napreduje delo v skupščini hitro. Naknadni krediti bodo skoraj odobreni in tudi dvanajstine bodo sprejete. Vsi ti zakoni pomenijo silno obremenitev ljudstva in zlasti Slovenije. Bodi pribito tu, da so naši klerikalci glasovali za najnost vseh teh zakonov.

(Kuluk.) Blagoslov 18. marca se stalno veča. Dobili ne bomo niti avtonomije, še manj pa se bo zgodilo, da bi naši fantje služili v Sloveniji. Skratka, vse, kar je slabega ostane, dobrega ne pride nič, pač pa še mnogo slabega. Dobimo nove davke in sicer velike davke. Zemljiški davek za 30 odstotkov. Kdor je plačal do sedaj 100 dinarjev dohodnine, ta bo plačal v bodoče 130 dinarjev. Pa to še ni vse. Na novo dobimo tudi kuluk. Kaj je to? To je tlaka. Ker so naše ceste vsak dan slabše, bodo morali vsi na tlako in ceste popravljati. Tlaka bo trajala po 14 dni, posestniki pa bodo morali dati vozove in živino brezplačno na razpolago. Kdor pa noče iti na tlako, ta se bo moral s posebnim davkom odkupiti. To se pravi, kdor ima denar, ta ne bo delal, temveč plačal bo par kronc in mirna Bosna. Kuluk je turška beseda in pomeni splošno delovno dolžnost. Kakor pa bo pri nas izvedena ta splošna delovna dolžnost, pa je edin pravičen prevod tlaka, ker delati bodo samo nekateri. Popolnoma neverjetno je to tudi, da bi se kuluk obnesel. Pazniki, ki bi morali nadzirati nad delom novih tlačanov, bodo sigurno več veljali kakor pa bo vredno vse delo tlačanov. Zato je kuluk dvakratna oslarija. — Blagoslov 18. marca je res velik. Po novih davkih, po novih bremenih dobimo še srednjeveško tlako. V resnici. Bolj ko zajec na boben, se razume gospod doktor sv. pisma Korošec na politiko.

(Bolgarska.) Vlada gospoda Cankova doživlja vsak dan nove težkoče. Sloga med meščanskimi strankami pomenjuje, ker zahtevajo makedonstvujuščji vsa moč za sebe. — V Sofiji se občutljivi pomanjkanje živil, ker ne pošiljajo kmetije v mesto živila. Cene živilom rastejo kljub vsem odredbam vlade. — Mir še ni povsod vpostavljen. Iz dežele prihajajo še vedno poročila o pobojih med kmeti in vladnimi četami. Tudi železniški promet še ni povsod vpostavljen. — Bivši praški poslanik Daskalov je izjavil v listu »Aurora«, da kmetijska stranka nikakor ni prenehala, temveč da se bo borila še naprej. Njen cilj je sedaj, da postane Bolgarska republika. Tudi iz Bolgarske same prihajajo poročila, da se je kmetijska stranka krepko lotila organizacije in da ne bo popustila. — Strah nove uzurpatorske vlade pred Stamboljskim je še vedno velik. Kdor čeprav je Stamboljski mrtev. Sedaj iznašalo vse mogoče klevete o njemu, da je bil silen lahkoživec, da se je valjal v denarju in slinco. Celo tako smešne laži priobčujejo, da so kmetje iz rojstnega kraja Stamboljskega, iz naših Slavovice, proslili vlado, da preimenujejo njihov kraj v Borisovo. Kdor verjame, sme brez vsega vstopiti v bolgarsko klerikalno stranko — bacikov. — Polk, ki je umoril Stamboljskega, je bil v Sofiji slovesno sprejet. Morilce so naročeni ljudje obsipali s cvetjem. — Nova vlada si skuša utrditi svoje stališče s skrajnim nasiljem. Aretirani so bili celo bivši ministri Tomov, Turlakov in Manolov, ki jih je Stamboljski izključil iz stranke. Proti vsem ministrom se vrše procesi v pospešenem tempu. Ampak tudi bolgarski narod se v pospešeni hitrosti obrača od nasilne vlade. — Bolgarski kralj Boris se baje namerava poročiti z rumunsko princezino Ileano. Govori se, da je zaradi tega nastopila Rumunska za vlado Cankova. — Nova bolgarska vlada ni od veselja še priznana.

Gospodarstvo.

(Klerikalnim poslancem.) Vso moč so vam izročili volilci v roke. Uporabite vendar to moč v korist volilcev. Madžarska je ravno te dni dosegla znatne olajšave za izvoz svojega vina v Švico. Isto bi morala doseči tudi naša država. Če ne zna tega doseči Beograd, pa naj to doseže slavni Jugoslovanski klub. Vinogradniki čakajo. Klerikalni poslanci zganite se!

(Izvoz vina na Češkom.) Odkar so zmagali naši klerikalci, je vsak dan slabše. Koliko boja s pivovarniško veleindustrijo je bilo treba, da je dosegel tov. Pucelj trgovinsko pogodbo s Češko, po kateri se dovoljuje uvoz našega vina na Češko proti temu, da smejo upvažati Čehi k nam svoje pivo. Kljub vsem napadom industrijalcev je tovariš Pucelj zmagal in trgovinska pogodba je bila dosežena. Sedaj pa namerava naša vlada to pogodbo odpovedati in sicer na pritisk zastopnikov pivovarjev. Noben klerikalni poslanec pa se ne gane. Ali res ni med njimi nikogar, ki bi bil zmogel za resno delo, ali so res vsi uporabni samo za govorjenje in obrekovanje? Tužna nam majka, da imamo take zastopnike.

(Zagrebski tedenski sejem) z dne 20. junija. Blaga je bilo sorazmerno dosti, zlasti bosanske živine. Sploh postaja Zagreb eden glavnih trgov za izvoz bosanske živine. Bosanski volci so bili plačani od 11 do 17 dinarjev za kg žive teže, najboljši izjemoma po 12,50 Din. Teleta so bila po 14 do 15, svinje, katerih je bilo malo po 22—25,50 (za debele) in po 17,50 do 22 (za mršave) dinarjev za kg žive teže. — Seno je bilo po 100 do 150 staro, novo pa po 80 do 95 dinarjev za 100 kilogramov.

(Dunajski trg.) Voli od 15—19, biki 14—17,5, krave 13,5—17, pitane svinje 27—29, mesnate 23—24, teleta 15 do

Dipl. agr. A. Jamnik, Ljubljana.

Milijone mečete proč...

Neizmerno bogastvo imamo v naših gozdovih. Ti so kmetu, ako prav oskrbovani, pač zlata zaloga, blagajna, iz katere jemlje svoj denar v slučajih več-

je potrebe kakor ob dokupovanju zemlje, možitvah hčera in podobnem. Vsak gozdni posestnik teži za tem, da se s svojo družino kakorkoli prebije skozi življenje in da ne išče denarja v gozdu, razven v prej omenjenih slučajih.

Kadar pa kmet pobira v gozdu ta denar, tedaj ga mnogo, mnogo potepta in zabije v nič. In zakaj? Ker ne ve prav, kake so cene lesu, ne pozna razmer lesnega trga, ne ve za kake vrste in oblike lesa je največje povpraševanje, ki se torej najbolje plačujejo, niti ne ve, kako se najbolje vnovčujejo. Popolna brezglavost! Zato je tudi naša gozdna odn. lesna produkcija popolnoma divja. To dejstvo povzroča tudi veliki trgovini neznanske težkoče, gozdnemu posestniku porazno kvartit cene, na obeh straneh pa odpira vrata nesolidnosti in nestalnosti ali bolje nezanesljivosti.

Ne da se vsaka vrsta lesa enako dobro prodati, istotako vse različne dimenzije niso enako močno iskane. Najprvo moramo vedeti, kakšno blago zahtevajo tisti, katerim je potrebno za porabo in katerih vrst je na trgu najmanj na ponudbo. Upoštevat je treba, da trgovce navadno ni obenem tudi porabnik, nego le posrednik prometa med pridelovalcem in porabnikom. On lesa ne kupuje zato, ker je les in da bi ga imel doma na kupu, temveč ga kupuje zato, da ga s primernim zaslužkom prodaja porabniku. Dobro bo plačeval take vrste blaga, ki jih bo lahko in dobro naprej prodajal, masnega blaga pa ima povsodi dovolj na ponudbo. Da se za tako blago ne bo prekomerno trgati in zanj ponujal visoke cene — je jasno. Našo lesno produkcijo bi vsakekor bilo prilagoditi zahtevam porabnikov.

Lesna trgovina in industrija se družijo v kartele, t. j. v zveze, ki naj ščitijo njihove koristi in kjer se zlasti dogovarjajo in zavezujejo glede višine plačevanja posameznih lesnih vrst pri nakupu od pridelovalca, s čemur se pridelovalcu seveda kvartit cena. Zato bi se tudi gozdni posestniki morali organizirati v čuvanje svojih koristi, obenem bi tako organizirani lažje dobili možnost spoznavanja in presoje lesnega trga, kar bi nedvomno imelo za posledico, ako že ne ureditev, pa saj izboljšanje lesne produkcije. Istočasno bi si omogočili informiranost glede tržnih cen, ki bi jim služile kot podlaga tudi pri prodajah na štoru. Organizirani pridelovalci na eni, organizirani lesni trgovci na drugi strani, bi v skupnem delu mogli doseči mnogo uspehov v obojestransko kprist, milijoni narodnega premoženja se ne bi več izgubljali in naše blago za svetovni trg bi se usposobilo.

Mnogo činiteljev je, ki bi jih gozdni posestnik z ozirom na ugodno vnovčevanje svojega blaga moral poznati. O tem morda v bodoče kaj več.

V Ljubljani se bo otvorila tudi produktna borza. Ali so naši pridelovalci, kakor tudi lesna trgovina in industrija pripravljene na to? Ali ste v stanu, da se boste borze poslužili in imeli haska od nje?

23,5, ovce 6—14 tisoč avstrijskih kron za kg žive teže. Goveje meso od 22 do 44, telečje 24—40, zrezek 48—58, svinjsko meso 34—46, prekajeno 36—46, konjsko 16—22, ameriška mast 22,8 do 24,5, domača 36—40 in slanika 26 do 28 tisoč avstr. kron za kg. Eno jajce 1,25 do 1,35, sirovo maslo 45—57, lanjski krompir 0,6—0,7, letošnji 1,9 do 2,6, gobe (jurčki) 50—52, češnje 8—16, breskve 45—48, orehi 9—10, pšenica 3,7 do 3,8, rž 3,2—3,3, ječmen 2,6—2,7, oves 2,5—2,6, ajda 3—3,1, pšenična moka št. 0 6,1—6,2, krušna 4,8—4,9 in pšenični otrobi 1,4 tisoč avstrijskih kron. Konji lahki vprežni od 3 in pol do 6 milijonov, težki od 7—14, kočijaški od 5—8 milijonov kron. Seno 125 do 170 tisoč, detelja od 140—180 tisoč in slama 160 do 180 tisoč za 100 kg.

(Doig Italije.) Pračun Italije za leto 1923-24 izkazuje 3587 milijonov lir primanjkljaja ali preko 14.000 milijonov dinarjev. Doig Italije Angliji znaša 13.300 milijonov zlatih lir, Zjedinenim državam Severnoameriškim pa dolguje Italija 8600 milijonov zlatih lir. Samo 2 državam je Italija torej dolžna 21.900 milijonov zlatih lir, kar je več kot 1.800.000 milijonov dinarjev.

(Vrednost denarja.) Ameriški dolar velja od 87 do 87 in pol dinarja, češka krona od 2,63 do 2,64 Din, 20 kronski zlatnik 330 dinarjev, laška lira 3,94 Din, angleški funt 408 do 411, francoski frank od 5,45 do 5,52 in švicarski frank skoraj 16 dinarjev; 100 avstrijski kron 12 par, 100 nemških mark 8 par in 1 madžarska krona 1 paro.

(Velik padec bolgarskega leva.) Dočim je še v petek veljal bolgarski lev na curiški borzi 7,15 centimov, je veljal v soboto že samo 6,60 in v ponedeljek že celo samo 6 centimov, torej precej manj od dinarja. Verjetno je, da bo lev padel še dalje. Pognala ga je kvišku politična spekulacija Angležev in Italijanov, sedaj je uspeh dosežen in Stamboljski ubit in lev bo pognala navzdol gospodarska spekulacija bolgarskih trgovcev in pa tujev.

Kmetijsko šolstvo.

Oddelek za kmetijstvo pridedi v prvi polovici meseca julija sledeča strokovna predavanja:

I. NA KRANJSKEM:
1. V nedeljo, dne 1. julija:
v Zagorju ob Savi o potrebni kmetijske izobrazbe, samopomoči in poljedelstvu (Jereb);
v Gribljah in Adlešičih o splošnem kmetijstvu (Konda).

II. NA ŠTAJERSKEM:
1. V nedeljo, dne 1. julija t. l.:
v Libelčah (bivše Koroško) o splošnem kmet. gospodarstvu (Wernig);
v Boltinoh (Prekmurje) o higijent hlevov in o bistvu živalskih kužnih bolezni (Vojski);
v Cernelavcih in Vanečih (Prekmurje) o živinoreji in prašičereji (Pavlica).

(Na državnih vinarski in sadjarski šoli v Mariboru) prične novo šolsko leto dne 15. septembra t. l. Šola je dvoletna. Z njo je v zvezi internat za gojence. Zavod ima predvsem namen, da izobrazuje kmetijske sinove, ki ostanejo po končani kmetijski šoli doma na kmetijskem gospodarstvu. Taki imajo pri sprejemu prednost pred vsemi drugimi. Kolokovane, lastnorčno pisane prošnje na celo polo (kolek Din 13.—) za sprejem je pošiljati ravnateljstvu drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 25. julija t. l.; prečnili se morajo priložiti: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. odpustnica odnosno zadnje šolsko izpričevalo, 4. izpričevalo o npravnosti pri onih prosilcih, ki ne vstopijo v zavod neposredno iz kake druge šole, 5. izjava staršev odnosno varuha, s katero se ti zavzejuje plačevati stroške šolanja, 6. obvezna izjava staršev ali varuha, ki reflektirajo na državni ali kak drugi stipendij iz javnih sredstev, da bo njih sin ali varovaneec ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem slučaju da pa povrnejo zavodu sprejete zneske podpor iz javnih sredstev; ravno tako, ako učence samovoljno predčasno ostavi zavod. Stipendisti, ki nepovojno napreduje, izgubi stipendijo. — Za sprejem je potrebna starost dovršenih 16 let ter z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Sprejemali se bodo pridni, dovolj nadarjeni, zdravi kmetijski sinovi, ki ostanejo po končani šoli doma. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). O sprejemu v šolo odloča tudi uspeh sprejemnega izpita iz slovensčine in računstva, katerega so oproščeni samo absolventi meščanske ali kake nižje srednje šole. Ob vstopu v zavod se mladeniči preiščejo po zdravniški zavoda; ako njih zdravstveno stanje ni povojno, se odklonijo. Oskrbovalnica znaša do preklica mesečno 240 dinarjev. Plačuje se v naprej v dveh enakih polletnih obrokih. Sinovom ubožnih posestnikov se morejo dovoliti popolnoma ali do polovice potovanja državna mesta. V tem slučaju je treba podpreti prošnjo z uradno (od občinskega in davčnega urada) potrjenim ubožnim izpričevalom. — Absolventi te šole uživajo ugodnost po členu 8. zakona o ustrojstvu vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje (dvaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu.

Raznoterosti.

V Albaniji je prišlo do krvavih spopadov med vladnimi četami in ustaši, ki jih vodita znana razbojnika Bajram Cura in Ahmed beg Pristinac. Vstajo so organizirali Italijani, ki bi radi spravili na prestol Albanije princa Wleda, oz. njegovega sina Skender bega. Izgleda, da bodo vstahi poraženi.

(Carigrski patrijarh) se je pred kratkim izjavil za zjedinitelje vseh krščanskih

ver. Dejal je, da je vedno pripravljen delati za enotnost vseh krščanskih ver in sicer na podlagi življenja prvih kristjanov. Pripravljen je priznati celo papežev primat, toda le tako, da bo veljal rimski papež kot prvi škof med enakimi. Nikakor pa ne bi mogel pripoznati nezmožnosti papeža in v tem je največja zapreka za zjedinitelje vseh krščanskih ver. Patrijarh je prepričan, da bo enkrat do ujedinitelja gotovo še prišlo. Najprej pa med anglikansko in grško cerkvijo, ki sta se skoraj že sporazumele.

(Koliko ima Avstrija prebivalcev.) Po zadnjem ljudskem štetju ima Avstrija 6 milijonov 535.385 prebivalcev, in sicer: Dunaj 1.865.110, Niža Avstrija 1.479.284, Gornja Avstrija 873.432, Štajerska 979.952, Koroška 370.430, Solnograška 222.752, Tirolska 313.779, Predariska 139.959 in Gradiščanska (Burgenland) 290.351 prebivalcev.

(Avstrijske številke.) Hranilne vloge v vseh velikih avstrijskih bankah in hranilnicah so znašale 260 tisoč milijonov avstr. kron. Če preračunamo te krono na zlato vrednost, potem so znašale vse vloge le 18 milijonov kron. Z drugimi besedami se pravi to. Pred vojno je prišlo na osebo 400 K v posejilnici naloženega denarja, danes pa samo še 3 krono. Pomanjkanje denarja je zato v Avstriji ogromno in zato so tudi obresti po denarnih zavodih neverjetno visoke. Trgovci morajo plačevati bankam že do 50 odstotkov obresti na leto. — Te avstrijske številke so v mnogem poučne tudi za nas. Če preračunamo denar, ki je vložen v naše denarne zavode po zlati vrednosti, potem bomo videli, da tudi pri nas povojne vloge po hranilnicah še niso dosegle predvojnne višine. Zato je tudi pri nas pomanjkanje denarja veliko, zato plačujejo tudi pri nas trgovci bankam ogromne obresti. Ker je naša valuta neprimerno boljša od avstrijske, zato ne trpimo v tej meri ko Avstrijci, toda kljub temu občutno.

(Kakor pri nas.) Avstrijska valuta se je nekaj popravila, dražinja pa stalno raste. Januarja se je vse podražilo za 2 odstotka, februarja za 2, marca za 6, aprila za 7, maja za 5 in junija za 1 odstotek.

(Brahnje Etna.) Etna je najvišji ognjenik v Evropi. Visoka je 3313 metrov, torej skoraj 500 več ko naš Triglav in ima obklo ploščatega stožca. Velji del ognjenika obkloji iz izbruhane lave, kar se vidi na veliki udrtini, ki se nahaja na vzhodni strani gore in ki nosi ime Valle del Bue. Kakor vsak ognjenik, tako ima tudi Etna vrhu gore žrelo, ki pa le redko bruhajo. Navadno bruhajo lavo stranska žrela ognjenika, katerih je do 200. Vznosje Etna je do višine 1400 metrov zelo rodovitno. Tu uspeva najboljša sadje in izvrstna vinska trta. Do višine 2200 metrov se nahajajo gozdovi in sicer rastejo kostanj, hrasti in pinje. Zlasti gozdovi pinji so znameniti. Po gozdnem pasu pa se nahajata samo lava in pepel. Etna bruhala več pogosto. Tekom zadnjih 300 let skoraj vsakih 10 let. Največji izbruh Etna je bil leta 1669 v bližini mesta Nicolosi. Tedaj je bruhala Etna lavo nepretrgoma od 14. marca pa do začetka julija. Tedaj je bilo popolnoma uničenih 12 mestec in vasi in tudi del mesta Catanie. Zadnji večji izbruh Etna je bil leta 1865, in sicer skoraj na istem mestu ko letos. Toda letošnji izbruh Etna je silnejši, Etna je pričela delovati v noči 18. junija. Med strahovitimi eksplozijami in silnimi potresji se je odprlo pet žrel, iz katerih je letelo kamenje in pepel. Skoraj nato pa se je pričela usipati lava, ki je hitela v pasu, širokem od 300 do 600 metrov in visokem od 5 do 6 metrov proti vzhodu. V začetku se je valila lava z veliko hitrostjo, do 200 metrov na uro. Kamor je udarila lava, tamkaj je bilo mahoma vse izpremenjeno v pepel. S seboj pa je valila lava orlaške skale in prst. Vročina je bila velikanska in krasni pijski gozdovi so do tal pogoreli. Užgal so se od silne vročine sami od sebe. Prebivalstva se je lotil obupen strah. Deloma je zapadlo naravnost v versko blaznost. Kljub vedno rastoči nevarnosti, pa dosti ljudi ni hotelo zapustiti svojih domov. Neka kmetica je poljubila vsako trto, predno je pred nastopajočo lavo zbežala. Prebivalci mesta Langue glossa, ki ima okoli 25.000 prebivalcev, časte zlasti sv. Egidija, ki da je že nekoč ustavljal lavo. V cerkvi hranijo njegovo čudodelno palico, s katero je ustavljal lavo. Med gromom Etna so pridedi tedaj prebivalci Langue glossa procesijo, pri kateri so nosili to čudodelno palico. Palico so pa hoteli prisvojiti prebivalci drugega mesta in tako je prišlo do krvavih pretopov in so orožniki komaj vzdržali red. Cim bolj se je spuščala lava v doljino, tem manjša je postajala nima hitrost, ki je končno padla na 8 metrov na uro. Glavna nevarnost je sedaj že minula, dasi delovanje Etna še ni popolnoma ustavljeno. Vsled izbruha Etna je 50.000 ljudi brez doma. Popolnoma porušeno je eno mesto in več vasi. Na kraj nesreče se je pripeljal laški kralj in Mussolini. Tuje vlade so ponudile laški svojo pomoč, ki jo je pa Mussolini odklonil, češ da je Italija dovolj močna, da si sama pomaga.

(Konec slavo kralja železa.) Na Dunaju se je kazal po varietetih neki Breitbart, lomilec železa, ki si je zato nadel ime kralja železa. Te dni je prišel v Zagreb ter predredil več predstav. Med zagrebškimi atleji pa ni njegova telesna sila vzbujala prevlelikega ugleda in nek atlet ga je pozval na rokoborbo. Pozivu se pa Breitbart ni odzval. To je naravno zagrebške korenjake še bolj razjezilo. Ko je imel pred kratkim Breitbart zopet predstavo in zviljal železo, je prišel na oder kovač Klajič in dejal, da vse to, kar dela Breitbart ni nič in da zna tudi on delati take čudeže. Breitbart mu nato da v podkev zvito železo in pozove kovača, da podkev uravna. Smehljaje je Klajič to storil. To je Breitbartu tako ujezilo, da je pahnil kovača iz odra med orkester. Občinstvo je bilo zaradi tega silno ogorčeno in prihitiel je morala policija, da je Breitbarta obvarovala. Zato pa mu je drugi dan naložila 500 dinarjev globe in mu prepovedala v Zagrebu vsak javen nastop.

ver. Dejal je, da je vedno pripravljen delati za enotnost vseh krščanskih ver in sicer na podlagi življenja prvih kristjanov. Pripravljen je priznati celo papežev primat, toda le tako, da bo veljal rimski papež kot prvi škof med enakimi. Nikakor pa ne bi mogel pripoznati nezmožnosti papeža in v tem je največja zapreka za zjedinitelje vseh krščanskih ver. Patrijarh je prepričan, da bo enkrat do ujedinitelja gotovo še prišlo. Najprej pa med anglikansko in grško cerkvijo, ki sta se skoraj že sporazumele.

(Koliko ima Avstrija prebivalcev.) Po zadnjem ljudskem štetju ima Avstrija 6 milijonov 535.385 prebivalcev, in sicer: Dunaj 1.865.110, Niža Avstrija 1.479.284, Gornja Avstrija 873.432, Štajerska 979.952, Koroška 370.430, Solnograška 222.752, Tirolska 313.779, Predariska 139.959 in Gradiščanska (Burgenland) 290.351 prebivalcev.

(Avstrijske številke.) Hranilne vloge v vseh velikih avstrijskih bankah in hranilnicah so znašale 260 tisoč milijonov avstr. kron. Če preračunamo te krono na zlato vrednost, potem so znašale vse vloge le 18 milijonov kron. Z drugimi besedami se pravi to. Pred vojno je prišlo na osebo 400 K v posejilnici naloženega denarja, danes pa samo še 3 krono. Pomanjkanje denarja je zato v Avstriji ogromno in zato so tudi obresti po denarnih zavodih neverjetno visoke. Trgovci morajo plačevati bankam že do 50 odstotkov obresti na leto. — Te avstrijske številke so v mnogem poučne tudi za nas. Če preračunamo denar, ki je vložen v naše denarne zavode po zlati vrednosti, potem bomo videli, da tudi pri nas povojne vloge po hranilnicah še niso dosegle predvojnne višine. Zato je tudi pri nas pomanjkanje denarja veliko, zato plačujejo tudi pri nas trgovci bankam ogromne obresti. Ker je naša valuta neprimerno boljša od avstrijske, zato ne trpimo v tej meri ko Avstrijci, toda kljub temu občutno.

(Kakor pri nas.) Avstrijska valuta se je nekaj popravila, dražinja pa stalno raste. Januarja se je vse podražilo za 2 odstotka, februarja za 2, marca za 6, aprila za 7, maja za 5 in junija za 1 odstotek.

(Brahnje Etna.) Etna je najvišji ognjenik v Evropi. Visoka je 3313 metrov, torej skoraj 500 več ko naš Triglav in ima obklo ploščatega stožca. Velji del ognjenika obkloji iz izbruhane lave, kar se vidi na veliki udrtini, ki se nahaja na vzhodni strani gore in ki nosi ime Valle del Bue. Kakor vsak ognjenik, tako ima tudi Etna vrhu gore žrelo, ki pa le redko bruhajo. Navadno bruhajo lavo stranska žrela ognjenika, katerih je do 200. Vznosje Etna je do višine 1400 metrov zelo rodovitno. Tu uspeva najboljša sadje in izvrstna vinska trta. Do višine 2200 metrov se nahajajo gozdovi in sicer rastejo kostanj, hrasti in pinje. Zlasti gozdovi pinji so znameniti. Po gozdnem pasu pa se nahajata samo lava in pepel. Etna bruhala več pogosto. Tekom zadnjih 300 let skoraj vsakih 10 let. Največji izbruh Etna je bil leta 1669 v bližini mesta Nicolosi. Tedaj je bruhala Etna lavo nepretrgoma od 14. marca pa do začetka julija. Tedaj je bilo popolnoma uničenih 12 mestec in vasi in tudi del mesta Catanie. Zadnji večji izbruh Etna je bil leta 1865, in sicer skoraj na istem mestu ko letos. Toda letošnji izbruh Etna je silnejši, Etna je pričela delovati v noči 18. junija. Med strahovitimi eksplozijami in silnimi potresji se je odprlo pet žrel, iz katerih je letelo kamenje in pepel. Skoraj nato pa se je pričela usipati lava, ki je hitela v pasu, širokem od 300 do 600 metrov in visokem od 5 do 6 metrov proti vzhodu. V začetku se je valila lava z veliko hitrostjo, do 200 metrov na uro. Kamor je udarila lava, tamkaj je bilo mahoma vse izpremenjeno v pepel. S seboj pa je valila lava orlaške skale in prst. Vročina je bila velikanska in krasni pijski gozdovi so do tal pogoreli. Užgal so se od silne vročine sami od sebe. Prebivalstva se je lotil obupen strah. Deloma je zapadlo naravnost v versko blaznost. Kljub vedno rastoči nevarnosti, pa dosti ljudi ni hotelo zapustiti svojih domov. Neka kmetica je poljubila vsako trto, predno je pred nastopajočo lavo zbežala. Prebivalci mesta Langue glossa, ki ima okoli 25.000 prebivalcev, časte zlasti sv. Egidija, ki da je že nekoč ustavljal lavo. V cerkvi hranijo njegovo čudodelno palico, s katero je ustavljal lavo. Med gromom Etna so pridedi tedaj prebivalci Langue glossa procesijo, pri kateri so nosili to čudodelno palico. Palico so pa hoteli prisvojiti prebivalci drugega mesta in tako je prišlo do krvavih pretopov in so orožniki komaj vzdržali red. Cim bolj se je spuščala lava v doljino, tem manjša je postajala nima hitrost, ki je končno padla na 8 metrov na uro. Glavna nevarnost je sedaj že minula, dasi delovanje Etna še ni popolnoma ustavljeno. Vsled izbruha Etna je 50.000 ljudi brez doma. Popolnoma porušeno je eno mesto in več vasi. Na kraj nesreče se je pripeljal laški kralj in Mussolini. Tuje vlade so ponudile laški svojo pomoč, ki jo je pa Mussolini odklonil, češ da je Italija dovolj močna, da si sama pomaga.

(Konec slavo kralja železa.) Na Dunaju se je kazal po varietetih neki Breitbart, lomilec železa, ki si je zato nadel ime kralja železa. Te dni je prišel v Zagreb ter predredil več predstav. Med zagrebškimi atleji pa ni njegova telesna sila vzbujala prevlelikega ugleda in nek atlet ga je pozval na rokoborbo. Pozivu se pa Breitbart ni odzval. To je naravno zagrebške korenjake še bolj razjezilo. Ko je imel pred kratkim Breitbart zopet predstavo in zviljal železo, je prišel na oder kovač Klajič in dejal, da vse to, kar dela Breitbart ni nič in da zna tudi on delati take čudeže. Breitbart mu nato da v podkev zvito železo in pozove kovača, da podkev uravna. Smehljaje je Klajič to storil. To je Breitbartu tako ujezilo, da je pahnil kovača iz odra med orkester. Občinstvo je bilo zaradi tega silno ogorčeno in prihitiel je morala policija, da je Breitbarta obvarovala. Zato pa mu je drugi dan naložila 500 dinarjev globe in mu prepovedala v Zagrebu vsak javen nastop.

ver. Dejal je, da je vedno pripravljen delati za enotnost vseh krščanskih ver in sicer na podlagi življenja prvih kristjanov. Pripravljen je priznati celo papežev primat, toda le tako, da bo veljal rimski papež kot prvi škof med enakimi. Nikakor pa ne bi mogel pripoznati nezmožnosti papeža in v tem je največja zapreka za zjedinitelje vseh krščanskih ver. Patrijarh je prepričan, da bo enkrat do ujedinitelja gotovo še prišlo. Najprej pa med anglikansko in grško cerkvijo, ki sta se skoraj že sporazumele.

(Koliko ima Avstrija prebivalcev.) Po zadnjem ljudskem štetju ima Avstrija 6 milijonov 535.385 prebivalcev, in sicer: Dunaj 1.865.110, Niža Avstrija 1.479.284, Gornja Avstrija 873.432, Štajerska 979.952, Koroška 370.430, Solnograška 222.752, Tirolska 313.779, Predariska 139.959 in Gradiščanska (Burgenland) 290.351 prebivalcev.

(Avstrijske številke.) Hranilne vloge v vseh velikih avstrijskih bankah in hranilnicah so znašale 260 tisoč milijonov avstr. kron. Če preračunamo te krono na zlato vrednost, potem so znašale vse vloge le 18 milijonov kron. Z drugimi besedami se pravi to. Pred vojno je prišlo na osebo 400 K v posejilnici naloženega denarja, danes pa samo še 3 krono. Pomanjkanje denarja je zato v Avstriji ogromno in zato so tudi obresti po denarnih zavodih neverjetno visoke. Trgovci morajo plačevati bankam že do 50 odstotkov obresti na leto. — Te avstrijske številke so v mnogem poučne tudi za nas. Če preračunamo denar, ki je vložen v naše denarne zavode po zlati vrednosti, potem bomo videli, da tudi pri nas povojne vloge po hranilnicah še niso dosegle predvojnne višine. Zato je tudi pri nas pomanjkanje denarja veliko, zato plačujejo tudi pri nas trgovci bankam ogromne obresti. Ker je naša valuta neprimerno boljša od avstrijske, zato ne trpimo v tej meri ko Avstrijci, toda kljub temu občutno.

(Kakor pri nas.) Avstrijska valuta se je nekaj popravila, dražinja pa stalno raste. Januarja se je vse podražilo za 2 odstotka, februarja za 2, marca za 6, aprila za 7, maja za 5 in junija za 1 odstotek.

(Brahnje Etna.) Etna je najvišji ognjenik v Evropi. Visoka je 3313 metrov, torej skoraj 500 več ko naš Triglav in ima obklo ploščatega stožca. Velji del ognjenika obkloji iz izbruhane lave, kar se vidi na veliki udrtini, ki se nahaja na vzhodni strani gore in ki nosi ime Valle del Bue. Kakor vsak ognjenik, tako ima tudi Etna vrhu gore žrelo, ki pa le redko bruhajo. Navadno bruhajo lavo stranska žrela ognjenika, katerih je do 200. Vznosje Etna je do višine 1400 metrov zelo rodovitno. Tu uspeva najboljša sadje in izvrstna vinska trta. Do višine 2200 metrov se nahajajo gozdovi in sicer rastejo kostanj, hrasti in pinje. Zlasti gozdovi pinji so znameniti. Po gozdnem pasu pa se nahajata samo lava in pepel. Etna bruhala več pogosto. Tekom zadnjih 300 let skoraj vsakih 10 let. Največji izbruh Etna je bil leta 1669 v bližini mesta Nicolosi. Tedaj je bruhala Etna lavo nepretrgoma od 14. marca pa do začetka julija. Tedaj je bilo popolnoma uničenih 12 mestec in vasi in tudi del mesta Catanie. Zadnji večji izbruh Etna je bil leta 1865, in sicer skoraj na istem mestu ko letos. Toda letošnji izbruh Etna je silnejši, Etna je pričela delovati v noči 18. junija. Med strahovitimi eksplozijami in silnimi potresji se je odprlo pet žrel, iz katerih je letelo kamenje in pepel. Skoraj nato pa se je pričela usipati lava, ki je hitela v pasu, širokem od 300 do 600 metrov in visokem od 5 do 6 metrov proti vzhodu. V začetku se je valila lava z veliko hitrostjo, do 200 metrov na uro. Kamor je udarila lava, tamkaj je bilo mahoma vse izpremenjeno v pepel. S seboj pa je valila lava orlaške skale in prst. Vročina je bila velikanska in krasni pijski gozdovi so do tal pogoreli. Užgal so se od silne vročine sami od sebe. Prebivalstva se je lotil obupen strah. Deloma je zapadlo naravnost v versko blaznost. Kljub vedno rastoči nevarnosti, pa dosti ljudi ni hotelo zapustiti svojih domov. Neka kmetica je poljubila vsako trto, predno je pred nastopajočo lavo zbežala. Prebivalci mesta Langue glossa, ki ima okoli 25.000 prebivalcev, časte zlasti sv. Egidija, ki da je že nekoč ustavljal lavo. V cerkvi hranijo njegovo čudodelno palico, s katero je ustavljal lavo. Med gromom Etna so pridedi tedaj prebivalci Langue glossa procesijo, pri kateri so nosili to čudodelno palico. Palico so pa hoteli prisvojiti prebivalci drugega mesta in tako je prišlo do krvavih pretopov in so orožniki komaj vzdržali red. Cim bolj se je spuščala lava v doljino, tem manjša je postajala nima hitrost, ki je končno padla na 8 metrov na uro. Glavna nevarnost je sedaj že minula, dasi delovanje Etna še ni popolnoma ustavljeno. Vsled izbruha Etna je 50.000 ljudi brez doma. Popolnoma porušeno je eno mesto in več vasi. Na kraj nesreče se je pripeljal laški kralj in Mussolini. Tuje vlade so ponudile laški svojo pomoč, ki jo je pa Mussolini odklonil, češ da je Italija dovolj močna, da si sama pomaga.

(Konec slavo kralja železa.) Na Dunaju se je kazal po varietetih neki Breitbart, lomilec železa, ki si je zato nadel ime kralja železa. Te dni je prišel v Zagreb ter predredil več predstav. Med zagrebškimi atleji pa ni njegova telesna sila vzbujala prevlelikega ugleda in nek atlet ga je pozval na rokoborbo. Pozivu se pa Breitbart ni odzval. To je naravno zagrebške korenjake še bolj razjezilo. Ko je imel pred kratkim Breitbart zopet predstavo in zviljal železo, je prišel na oder kovač Klajič in dejal, da vse to, kar dela Breitbart ni nič in da zna tudi on delati take čudeže. Breitbart mu nato da v podkev zvito železo in pozove kovača, da podkev uravna. Smehljaje je Klajič to storil. To je Breitbartu tako ujezilo, da je pahnil kovača iz odra med or

Turški Pavliha.

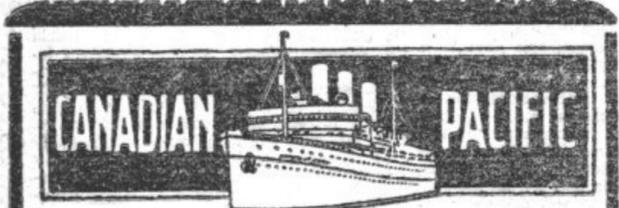
Nasradin-hodža hoče poskusiti jetra.
Nasradin-hodža je kupil jetra in jih ne-
je domov, a spotoma ga srečajo neki obe-
šenjaki in mu ukradejo jetra. Nasradin-
hodža ukrade na to jetra prvemu, katerega
sreča in zbeži na neko drevo.
»Kaj je to, hodža? Kaj pa delaš?«
»Kaj delam,« odvrne Nasradin-hodža,
»saj moram vendar tudi jaz malo poskusiti
jetra!«
Nasradin-hodža označi najdaljši dan.
Vprašajo Nasradin-hodžo:
»Kateri dan v letu je najdaljši?«
Odvrne jim:
»Oni v mesecu ramazanu, ko se ves
dan postiš in niti vode ne piješ.« (Ramazan

je deveti mesec mohamedanskega leta, v
katerem se Turki postijo.)
Nasradin-hodža kot skrben mož.
Vprašajo Nasradin-hodžo:
»Kaj želiš svoji ženi?«
»Če misli zboleti, naj mi da Bog, da jo
zamenjam, a kadar pride moja smrtina ura,
naj da Bog, da me ona zamenja,« odvrne
Nasradin-hodža.
Nasradin-hodži ukradejo denar.
Nekoč so ukradli Nasradin-hodži ne-
kaj malega denarja, a on začne vekati in
vzdihovati: »O, moj Bog, čemu ti bo moja
revščina, da pošlješ tatove, ki mi ukradejo
še to malo, kar imam?!«
Tako žaluje in gre na morskobrežje.
A baš je brila huda burja in neka ladja se
je potapljala na morju. Mornarji pa so ob-

ljubili Bogu: »Ako nas rešiš pogina, bomo
dali Nasradin-hodži vbojajme.«
Bog se jih je usmili, burja je prene-
hala in mornarji so se rešili. Ko stopijo na
suho, izpolnijo obljubo in dajo Nasradin-
hodži več denarja, kakor mu je bilo ukra-
deno.
Vzradočen reče Nasradin-hodža:
»Oh, moj Bog, kako si dober in milost-
ljiv! Ker sem se tebi potožil in ker sem te
prosil, mi vračaš ukradeni denar!«
Oven Nasradin-hodže.
Nasradin-hodža je imel nekoč lepega in
dobrega ovna. Nekega dne se zberejo so-
sedje z namenom, da zakoljejo ovna in re-
čejo Nasradin-hodži:
»Čemu ti bo oven, jutri je sodnji dan,
bolje je, da ga danes pojemo in se nekoliko

razveselimo, nego da ti pogine brez kor-
risti.«
Ko vidi Nasradin-hodža, da so ga ob-
kolili, da se jih ne bo mogel odkrižati in
da jim ne more uti, pristane na njihov
predlog in reče:
»No, če je že sodnji dan, naj bo, pa
bom ovna zaklal. A dokler ga pripeljem,
pojdite domov, oblecite se praznično, po-
tem popeljem ovna v gozd, ga zakollemo
in spečemo in bomo v veselju pričakovali
sodnji dan.
Sosedji so z veseljem pristali, odšli so
domov, se praznično oblekli in odšli z Na-
sradinom hodžo in z ovnom v gozd. Ko
pridejo v gozd, jim reče Nasradin-hodža:
»Pojdite se kopat, da se ohladite in da
boste na sodnji dan čisti. Tačas bom pri-
pravil ogenj, zaklal ovna in ga spekel, ko

se vrnete, ga pojemo.«
Sosedji so pristali, so se slekli in se
kopat, a obleke so pustili Nasradin-hodži,
naj jih črva.
Ko odidejo, zaneti Nasradin-hodža
ogenj, pobere vse obleke, jih položi nanj in
še dobro podkuri, da zgorijo čim preje.
Ko se sosedji vrnejo in ko vidijo, kaj je
 naredil Nasradin-hodža, ga pričnejo zmer-
jati in psovati, a on jim odvrne:
»Saj ste mi vendar rekli, da je jutri
sodnji dan, čemu vam bodo tedaj obleke?«
»Kakšen sodnji dan, budalo gabit!« za-
kričijo sosedji nanj. »Vrag te vzemi!«
»Pri moji veri, če je sodnji dan za mo-
jega ovna, bo tudi za vaše obleke!« odvrne
Nasradin-hodža in odpelje ovna domov. A
sosedje so korakali golj in nagi za njim.

Canadian Pacific

Največje transportno podjetje
EVROPA
CANADA
AMERIKA

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko
Hamburga, Antwerpna in Cherbourga s glasovitimi „Empress“ paro-
brodi na dvojni vijaki. Odhod vsako nedeljo. Daljne informacije glede
voznih oseb, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisa usuljevanja v
Kanado in Združene države daje agencija
Canadian Pacific, Zagreb, Petrinjska ul. 40.
JOSIP ZIDAR, Ljubljana, Wilsonova (Dunajska) cesta šte. 31.

Priznано najboljšo
„peklenke kose“ (Höllensensen),
priporoča založnik in samopro-
daja te znamke za Jugoslavijo,
tvrtka F. S. SKRABAR, Viteška pot,
Preprodajalcem ugodne cene!

Rumno, janež, rdečo deteljo,
semenjsko ajdo, lipovo cvetje,
suhe gobe l. t. d.
plačuje najbolje
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ul. šte. 12.

Rostanjev les
za tanja kupujem vsako množino. Ponudbe
s osebno franko vagon v Sloveniji in množ-
nino na **RUDOLF ZORÉ & Komp.**
Ljubljana, Gledališka ulica šte. 7/II.

Zanesljivega
viničarja
sprejemem takoj ali pozneje. Sa-
mec ali oženjen brez otrok ima
prednost. Prosto stanovanje, oral
zemlje drugo po dogovoru. Sprej-
mem takoj tudi hlapca, prejemki
po dogovoru. Ponudbe na Franc
Pezdirec, Drašiče pošta Metlika.

Nabavno središče za poljoprivredne strojeve
Krunoslav Stjepan Jakovlić k. d.
Zagreb, Zrinjski trg 1
Bezojavni naslov: „POLJOSTROJ“, Telefon 14-35.
Glavno zastopstvo Mc. Cormikovih izdelkov.
International Harvester Comp. of America, Chicago.
Dobavlja takoj originalne Mc. Cormikove kosilne
stroje za travo in žito z odlagačem in povezačem,
grablje za seno, sejalce za koruzo, motorje s pe-
troleskim pogonom „JHC“, vsakovrstne strojne de-
le tipa Cormik, Deering, Plano, Ostborn, Milwaukee,
Champion, nadalje pluge, brane, decimalne tehtnice,
vetrenjače, mlne za sadje, sitkalinke za seno.
Kompletne naprave za snajenje semen.

Poljedelci in kmetijske zadruge pozor!
Nudimo
zajamčeno 16% rudninski superfosfat po Din 165 —
za 100 kg vključno vreč, pri naročilu celih vagonov
franko postaja kupca.
Tovarna kemičnih izdelkov
v Hrastniku.

Hamburg
Amerika
linija
in
United American lines inc.
Filijalka
Simon Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.
Sprejema potnike in južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vezno lista.
Odhod iz Ljubljane vsaki teden.
Glavno zastopstvo
za Jugoslavijo **J. G. Drašković, Zagreb,**
„B“ cesta pri državnem kolodvoru,
PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. Sušak: Jovo G. Ivošević, Karo-
linska cesta 100. Split: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 18. Gruz: Ivo Lovričević,
Biroj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. Val-
Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.
Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

„GAZELA-MILO“
je najboljši domači izdelek. Dobl se v vsaki trgovini.

Koranit!
Najboljši material za pokriva-
nje streh. Prevzamem tudi črno-
pokrivaška dela, strehe iz lesne-
ga cementa in strešne lepenke.
Skladišče:
Maks Ussar
Maribor
Gregorčičeva ul. št. 17

Jadranska banka a. d. Beograd
Dionička glavnica: Din 60,000.000. • Rezerva: Din 32,515.000.

Podružnice:

Bled	Jeisa	Kranj	Prevalje
Cavtat	Jesenice	Ljubljana	Sarajevo
Celje	Korčula	Maribor	Split
Dubrovnik	Kotor	Metković	Šibenik
Erebnovi			Zagreb

— **Amerikanski odio.** —
Naslov za brz ojave: **JADRASKA.**
Afilirani zavodi:
JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
Veza za Južno Ameriko:
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

Prometni zavod za premog
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški
in
trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi
za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora ter pri-
poroča posebno 1. čehoslovaški
in angleški koks za litarne in do-
mačo uporabo, kovaški premog.
črni premog in brikete.
NASLOV:
Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 15/II.
Podružnica v NOVEM SADU (Bačka).

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
Šelenburgova ulica šte. 1
(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)
KAPITAL in REZERVA Din 17,500.000.—
Izvršuje vse bančne posle najtoč-
neje in najkulantneje.
Bezojavi: Trgovska
Telefoni: 139, 146, 458

PODRUŽNICE:
Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPozITURE:
Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (me-
njainica v Kolo-
dvorski ulici)